

การประยุกต์ใช้ AI ในธุรกิจหลักทรัพย์ และกฎเกณฑ์ที่ต้องคอยติดตาม

Highlight

- ปัจจุบันได้มีการนำ AI มาใช้ในธุรกิจหลักทรัพย์ เพื่อช่วยส่งเสริมการทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเน้นใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการสื่อสารกับลูกค้า ด้านกระบวนการลงทุน และด้านการป้องกันความเสี่ยง อย่างไรก็ตามยังมีความเสี่ยงและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่ต้องตระหนักและระมัดระวังจากการใช้ AI เช่น ด้านธรรมาภิบาลข้อมูล ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นต้น
- ทั้งนี้ ทาง EU ได้บังคับใช้ AI Act สร้างกรอบการกำกับดูแล เพื่อให้แน่ใจว่าเทคโนโลยี AI สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน และป้องกันความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ AI ขณะที่ในประเทศไทยปัจจุบันทาง สดช. อยู่ระหว่างการจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการที่ใช้งานระบบปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งทางสำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีการเผยแพร่กรอบการกำกับดูแลการใช้งาน AI และ ML ในตลาดทุน
- สมาคม ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ AI ในองค์กรจากบริษัทสมาชิก โดยพบว่ากว่า 53% มีการใช้ AI เพื่อช่วยในการดำเนินงาน ขณะที่โดยมากยังคงกังวลในเรื่องการเกิดข้อผิดพลาดหรือการทำงานไม่สมบูรณ์เนื่องจากข้อมูลที่ซับซ้อน

ปัจจุบันบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) หลาย ๆ แห่งทั่วโลกได้มีการนำปัญญาประดิษฐ์¹ (Artificial Intelligence : AI) มาประยุกต์ใช้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย AI จะเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล ปรับปรุงการจัดการความเสี่ยง รวมไปถึงทำให้กระบวนการซื้อขายให้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ

โดยจากบทความจาก LONIXX Technologies เรื่อง The Role and Impact of AI in the Securities Market² ได้กล่าวถึงตัวอย่างการประยุกต์ใช้ AI ในอุตสาหกรรมการเงินที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น BlackRock Inc. ซึ่งเป็นบริษัทจัดการการลงทุนที่มีขนาดสินทรัพย์ภายใต้การบริหาร (AuM) มูลค่าสูงที่สุดในโลก ใช้ AI ผ่านอัลกอริทึมการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning : ML) ผ่านแพลตฟอร์ม Aladdin³ ที่ช่วยในการวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงในพอร์ตการลงทุน รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและมีข้อมูลรองรับ นอกจากนี้ ทางด้าน J.P. Morgan ยังได้พัฒนาแพลตฟอร์มการวิจัยที่ขับเคลื่อนด้วย AI ที่เรียกว่า LOXM ซึ่งช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถทำการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและมีข้อมูลมากขึ้น โดยแพลตฟอร์มนี้ใช้เทคโนโลยี AI เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับแนวโน้มตลาดและความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

¹ AI หมายถึง ระบบประมวลผลของคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่มีการวิเคราะห์เชิงลึกคล้ายความฉลาด ของมนุษย์ และสามารถก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นภาระกระทำได้ (ที่มา: Electronic Transactions Development Agency, ETDA)

² ที่มา : https://blog.ionixtech.com/ai-and-securities-and-capital-markets/#Why_Is_AI_A_Game-changer_for_The_Securities_Landscape

³ ระบบอลาดิน (Aladdin) เป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลการลงทุนทุกอย่างบนโลกบนแพลตฟอร์มเดียว ช่วยในการวิเคราะห์ด้านความเสี่ยงให้กับการบริหารพอร์ต พร้อมเครื่องมือด้านการเทรดทรัพย์สินต่างๆ และระบบปฏิบัติการที่อยู่บนแพลตฟอร์มเดียว โดยระบบแบ่งออกเป็น 2 หน่วย เพื่อความสะดวกในการบริหารและการให้บริการลูกค้า คือ Aladdin Enterprise สำหรับนักลงทุนสถาบัน และ Aladdin Wealth สำหรับการบริหารความมั่งคั่ง

ปัจจุบันได้มีการนำ AI มาใช้ใน บล. เพื่อช่วยส่งเสริมการทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเน้นใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการสื่อสารกับลูกค้า ด้านกระบวนการลงทุน และด้านการป้องกันความเสี่ยง อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงและความท้าทายในด้านต่าง ๆ ที่ต้องตระหนักและระมัดระวังจากการใช้ AI

ทั้งนี้ บทความจากทาง Financial Industry Regulatory Authority (FINRA) เรื่อง AI in the Securities Industry⁴ ได้เปิดเผยผลสำรวจผู้ประกอบการที่อยู่ใน บล. เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้งานของ AI ในประเด็นหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการสื่อสารกับลูกค้าและประสบการณ์ของลูกค้า (Customer Experience)** โดย AI ช่วยปรับปรุงประสบการณ์ลูกค้า โดยใช้การประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) และการเรียนรู้ของเครื่อง (ML) เพื่อสร้างผู้ช่วยเสมือนที่ตอบคำถามพื้นฐาน เช่น การจัดการคำถามทางอีเมลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการลงทุนเพื่อเสนอทางเลือกในการลงทุนที่เหมาะสมรายบุคคล เป็นต้น

2. **ด้านกระบวนการลงทุน (Investment Processes)**

- การจัดการบัญชี โดยใช้ AI ในการจัดการบัญชีเพื่อให้ลูกค้าทราบข้อมูลแบบเรียลไทม์ และปรับแต่งข้อมูลตามความต้องการ โดย บล. พัฒนาแอปพลิเคชันที่ครอบคลุมข้อมูลหลายด้าน เช่น สินทรัพย์ การใช้จ่าย ข้อมูลสินเชื่อ เป็นต้น ซึ่งช่วยให้ผู้แนะนำการลงทุนสามารถให้คำแนะนำที่ตรงกับความ ต้องการและความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของการลงทุนและลดการสูญเสียของลูกค้าได้
- การวิเคราะห์ตลาด การจัดการพอร์ตโฟลิโอ ใช้ในการวิเคราะห์ตลาดเพื่อให้บริการข้อมูลที่ เฉพาะเจาะจงแก่ลูกค้า นอกจากนี้ยังช่วยในการจัดการพอร์ตโฟลิโอโดยระบุรูปแบบใหม่ ๆ และ คาดการณ์ความเคลื่อนไหวของราคาสินทรัพย์ และเพิ่มความเร็วในการซื้อขายผ่านฟังก์ชันที่ชาญ ฉลาด

3. **ด้านการปฏิบัติการด้านหลักทรัพย์ (Operational Functions)**

- การปฏิบัติตามกฎระเบียบและการจัดการความเสี่ยง โดย 70% ของผู้ตอบแบบสอบถามของ FINRA ระบุว่า การใช้ AI ช่วยในการตรวจสอบและติดตามข้อมูลเพื่อระบุรูปแบบและความผิดปกติที่เกิดขึ้น รวมไปถึงใช้ในการระบุตัวตนของลูกค้า (KYC) และข้อมูลความเสี่ยงพฤติกรรมต้องสงสัยเพื่อป้องกัน อาชญากรรมทางการเงิน และการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต เป็นต้น
- การจัดการข้อมูลและความปลอดภัยทางไซเบอร์ AI ถูกนำมาใช้ในการจัดการข้อมูลด้านกฎระเบียบ โดยช่วยให้บริษัทตรวจสอบ และตีความข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ AI เพื่อเพิ่มความปลอดภัยทางไซเบอร์โดยช่วยในการตรวจจับภัยคุกคามแบบเรียลไทม์ ภายใต้ความ ท้าทายเกี่ยวกับความปลอดภัยที่ผู้กระทำผิดใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนในการโจมตี

อย่างไรก็ตาม การใช้ AI ยังทำให้เกิดข้อกังวลหลายประการ ดังนั้น FINRA ได้ให้ความเห็นใน บทความว่าผู้ประกอบการต้องตระหนักถึงการป้องกันในด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง ด้าน

⁴ ที่มา : <https://www.finra.org/sites/default/files/2020-06/ai-report-061020.pdf>

ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data governance) นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า (Customer privacy) ระบบการจัดเก็บข้อมูล และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความปลอดภัยทางไซเบอร์ โครงสร้างบุคลากร เป็นต้น

EU ได้บังคับใช้ AI Act สร้างกรอบการกำกับดูแล เพื่อให้แน่ใจว่าเทคโนโลยี AI สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน และป้องกันความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ AI

โดยในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ที่ปรากฏกับการใช้ AI ในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นธรรม ซึ่งเน้นย้ำถึงปัญหาด้านจริยธรรมในการใช้ AI เช่น การละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า หรือการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางกฎหมาย การตัดสินใจทางการเงินที่สำคัญอาจถูกมอบหมายให้กับ AI โดยไม่มีการตรวจสอบจากมนุษย์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในกรณีที่ AI ไม่สามารถเข้าใจบริบททางการเงินที่ซับซ้อนได้ อคติและการเลือกปฏิบัติภายในอัลกอริทึม เป็นต้น

จากตัวอย่างข้อกังวลดังกล่าว ทางรัฐสภาสหภาพยุโรป (EU) ได้เป็นหน่วยงานรัฐแห่งแรกของโลกที่ออกมาตรการที่ครอบคลุมในการรับมือกับความท้าทายด้าน AI โดยได้เห็นชอบพระราชบัญญัติปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Act: AI Act⁵) มาใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2567 และจะเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2569 ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสร้างกรอบการกำกับดูแล เพื่อให้แน่ใจว่า AI สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน และป้องกันความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ AI โดยกฎหมายฉบับนี้ แบ่งประเภทของ AI ตามระดับความเสี่ยงออกเป็น 4 ระดับความเสี่ยง⁶ ได้แก่

1.) ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ (Unacceptable risk) การใช้งาน AI เพื่อวัตถุประสงค์บางประการถูกห้ามเนื่องจากเป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัย สิทธิขั้นพื้นฐาน หรือค่านิยมทางสังคมอย่างมาก เช่น การใช้ AI สำหรับการให้คะแนนทางสังคม (social scoring) การระบุข้อมูลไบโอเมตริกซ์ (การระบุอัตลักษณ์ เช่น ลายนิ้วมือ การจดจำใบหน้า) แบบเรียลไทม์ในพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น

2.) ความเสี่ยงสูง (High risk) ครอบคลุมถึงระบบ AI ที่ใช้ในภาคส่วนสำคัญ เช่น การดูแลสุขภาพ การขนส่ง การบังคับใช้กฎหมาย และบริการทางการเงิน โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆ เช่น การประเมินความเสี่ยง จัดทำเอกสารทางเทคนิคโดยละเอียด การจัดทำแนวทางการจัดการข้อมูลที่ปลอดภัย และการกำกับดูแลโดยมนุษย์ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้องทำให้แน่ใจว่าระบบเหล่านี้โปร่งใส ปลอดภัย

3.) ความเสี่ยงจำกัด (Limited risk) ได้แก่ แชทบอท และเครื่องมืออัตโนมัติในการบริการลูกค้าระบบเหล่านี้ต้องอยู่ภายใต้ข้อผูกพันด้านความโปร่งใส เช่น ผู้ใช้จะต้องได้รับแจ้งว่าพวกเขากำลังคุยกับ AI และ

4.) ความเสี่ยงน้อยที่สุด (Minimal risk) การใช้ AI ส่วนใหญ่จัดอยู่ในหมวดหมู่นี้ เช่น วิดีโอเกมที่ใช้ AI หรือตัวกรองสแปม แม้ว่าระบบ AI ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุดจะได้รับการยกเว้นจากข้อผูกพันตามกฎหมายฉบับนี้

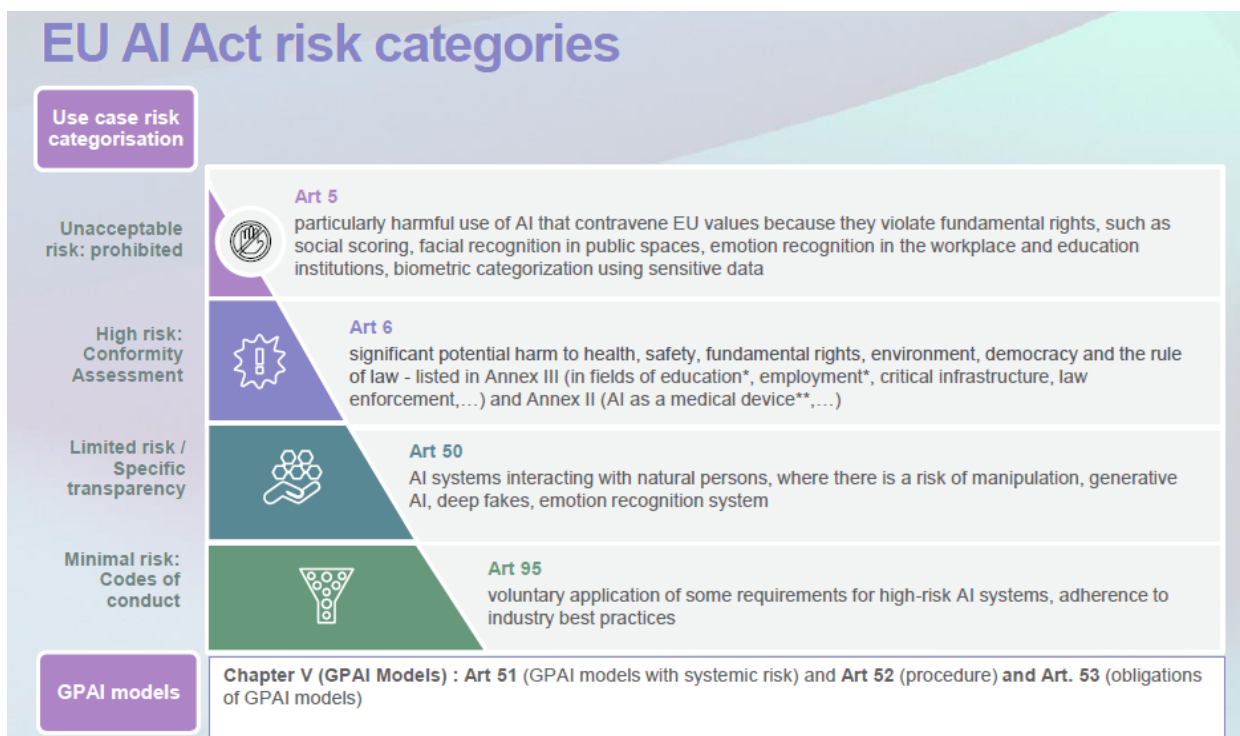
⁵ พระราชบัญญัติ AI ของ EU ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารอย่างเป็นทางการของสหภาพยุโรปเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2567 และเป็นกรอบกฎหมายแนวนอน (horizontal legal framework) ที่ครอบคลุมกรอบแรกสำหรับการควบคุม AI ทั่วสหภาพยุโรป พระราชบัญญัติ AI ของสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 สิงหาคม 2024 และจะมีผลตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2569 ยกเว้นข้อกำหนดเฉพาะที่ระบุไว้ในมาตรา 113 จะมีผลตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2568 (ที่มา : <https://www.whitecase.com/insight-our-thinking/ai-watch-global-regulatory-tracker-european-union>)

⁶ นิยามความเสี่ยง 4 ระดับ ของ EU AI Act อ้างอิงจากบทความสำรวจโอกาส ความเสี่ยง ทั่วโลก หลัง EU ออกกฎหมายกำกับ AI (ที่มา : TDRI)

แต่ก็ยังต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ของ EU ด้วย

รวมทั้ง ใน AI Act ได้ให้ความสำคัญในการกำหนดข้อกำหนดเฉพาะสำหรับ AI อเนกประสงค์ (General Purpose AI หรือ GPAI⁷) (ภาพที่ 1) รวมถึงการจัดประเภทความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน ซึ่งจะมีการควบคุมที่เข้มงวดขึ้นสำหรับโมเดลที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยและความรับผิดชอบในการใช้งาน นอกจากนี้ในบทความ เรื่อง “สำรวจโอกาส ความเสี่ยง ธุรกิจทั่วโลก หลัง EU ออกกฎหมายกำกับ AI” จากทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ระบุว่า “AI Act ของ EU มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อบริษัทต่างๆ ทั่วโลกที่ต้องการดำเนินการภายในตลาดของ EU โดยธุรกิจที่มีการประยุกต์ใช้ AI ที่มีการโต้ตอบกับพลเมืองของ EU จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งรวมถึงจัดทำแนวทางการประเมินความเสี่ยง และนำแนวทางการจัดการข้อมูลที่เหมาะสมมาใช้ ตลอดจนต้องทำให้แน่ใจว่าระบบ AI โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ”

ภาพที่ 1 EU AI Act risk categories

ที่มา : Baker & McKenzie Ltd., Securing the AI-powered Future: Addressing Cybersecurity Challenges

ในประเทศไทยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการที่ใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งทางสำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีการออกการกำกับดูแลการใช้งาน AI และ ML ในตลาดทุน

ด้านประเทศไทย หน่วยงานต่าง ๆ ได้พัฒนาและอยู่ระหว่างปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ AI เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความต้องการในสังคม ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) ได้จัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการที่ใช้ระบบ

⁷ GPAI คือแบบจำลอง AI ที่มีความสามารถหลากหลายและสามารถปรับใช้กับงานได้หลายประเภท เช่น ใช้ในการสร้างข้อความ ภาพ วิดีโอ หรือใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบอื่น ๆ ได้ หรือศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_1683

ปัญญาประดิษฐ์ พ.ศ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน ซึ่งได้มีการเปิดรับฟังความเห็นจากประชาชนไปเมื่อวันที่ 18 – 19 ตุลาคม 2565 รวมทั้งทางสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์แห่งประเทศไทย พ.ศ. และได้มีการเปิดรับฟังความเห็นจากประชาชนไปเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม – 20 สิงหาคม 2566

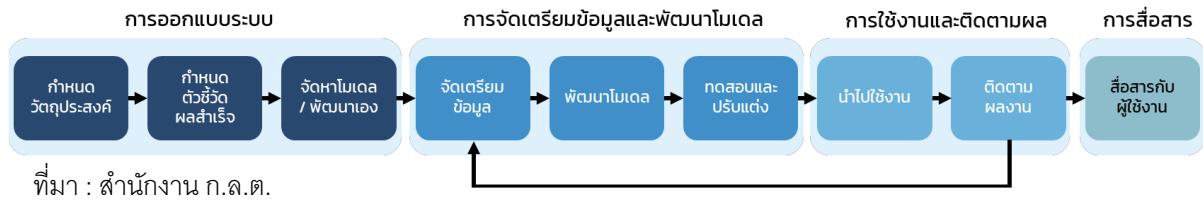
นอกจากนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) ได้เล็งเห็นถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน AI/ML ได้จัดทำคู่มือกรอบการกำกับดูแลการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (ML) ในตลาดทุน⁸ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจตระหนักถึงความเสี่ยงและแนวทางการนำ AI/ML มาใช้งาน อย่างเหมาะสม และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในการลงทุนในตลาดทุนไทย โดยหลักการที่ควรคำนึงถึง (Core Principles) ได้แก่ 1.) ความเป็นธรรม 2.) ความสอดคล้องกับหลักกฎหมายและจริยธรรม 3.) ความรับผิดชอบ และ 4.) ความโปร่งใส โดยคู่มือได้วางกรอบวิธีปฏิบัติที่ดีไว้ดังนี้ 1.) การออกแบบระบบ 2.) การจัดเตรียมข้อมูลและพัฒนา AI/ML 3.) การใช้งานและติดตามผล 4.) การสื่อสารกับผู้ใช้งาน (ภาพที่ 2) นอกจากนี้คู่มือได้ระบุถึงปัจจัยส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1.) การกำกับดูแล 2.) การบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร 3.) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว 4.) ทักษะของบุคลากร

ภาพที่ 2 กรอบการกำกับดูแลการใช้งาน AI/ML และวิธีปฏิบัติที่ดี

⁸ ที่มา : <https://law.sec.or.th/content/5255/8377/1>

วิธีปฏิบัติที่ดี

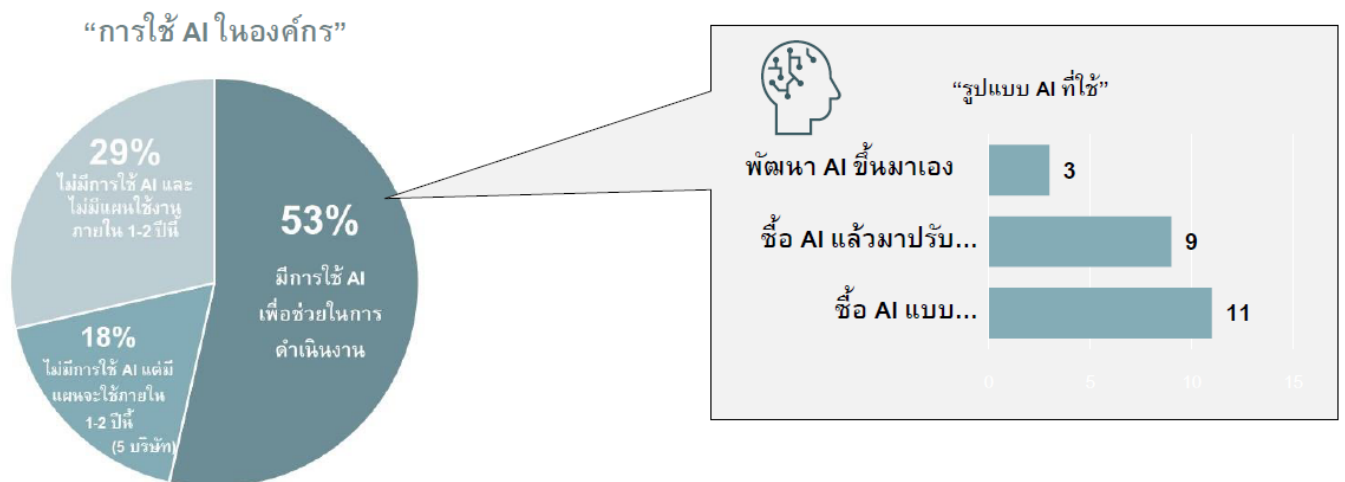

สมาคม ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ Artificial Intelligence (AI) ในองค์กรจากบริษัทสมาชิก โดยพบว่ากว่า 53% มีการใช้ AI เพื่อช่วยในการดำเนินงาน ขณะที่โดยมากยังคงกังวลในเรื่องการเกิดข้อผิดพลาดหรือการทำงานไม่สมบูรณ์เนื่องจากข้อมูลที่ซับซ้อน

จากแนวโน้มการประยุกต์ใช้ AI และแนวทางการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนการใช้ AI จากหลายภาคส่วนดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สมาคมจึงได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ Artificial Intelligence (AI) ในองค์กร เมื่อวันที่ 4 - 10 กันยายน 2567 ที่ผ่านมา จากบริษัทสมาชิกโดยมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 28 บริษัท ได้ข้อสรุปดังนี้

1. การนำ AI มาใช้เพื่อช่วยในการดำเนินงานของบริษัท โดยจากการสำรวจมี 53% มีการใช้ AI เพื่อช่วยในการดำเนินงาน ขณะที่ 18% ปัจจุบันยังไม่มีการใช้ AI แต่มีแผนที่จะนำมาใช้ภายใน 1 – 2 ปีข้างหน้า ขณะที่อีก 29% ยังไม่มีแผนที่จะใช้ภายใน 1 – 2 ปีนี้ (ภาพที่ 3)
2. รูปแบบ AI ที่มีการนำมาใช้ จะมี 3 รูปแบบด้วยกัน คือ 1.) ซื้อ AI แบบสำเร็จรูปเพื่อใช้งาน 2.) ซื้อ AI แล้วมาปรับใช้ (Customized) และ 3.) พัฒนา AI ขึ้นมาเอง (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ผลการสำรวจการใช้ AI ในองค์กร ของบริษัทสมาชิกสมาคม

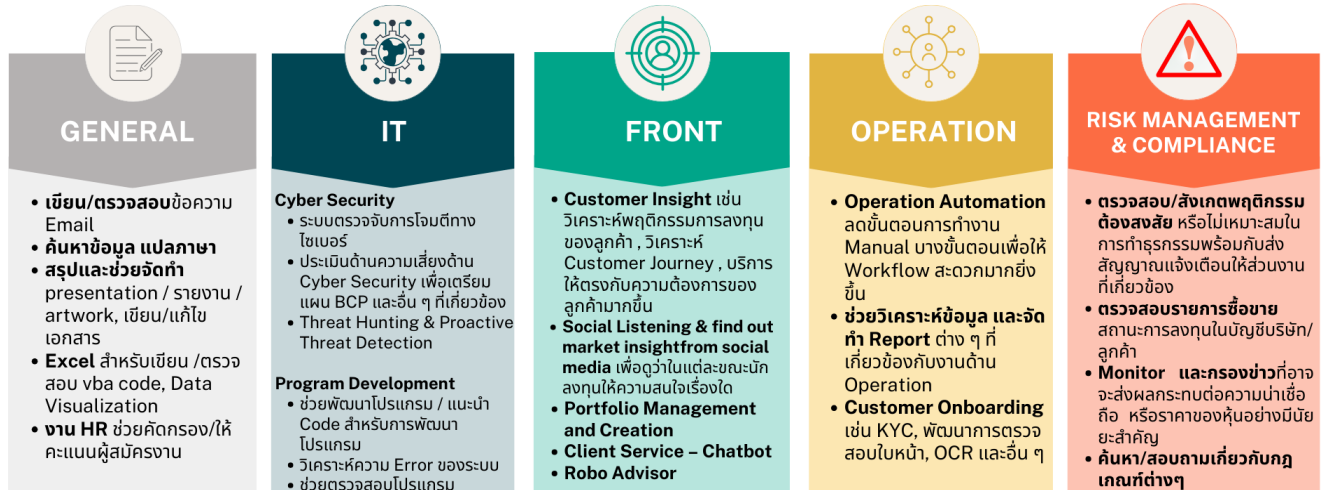

ที่มา : สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

3. ทุกส่วนงานมีการนำ AI มาประยุกต์ใช้ โดยต่างกันที่ความหลากหลายของงานและจำนวนงาน โดยบริษัทส่วนใหญ่ใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร โดยหากแยกตาม function ของงานงานด้านทั่วไป จะเป็นส่วนงานที่มีการใช้ AI มากที่สุด ตามด้วยด้าน IT ด้าน Front Office ส่วนงาน Operation ส่วนงานด้าน Research และด้าน Risk Management & Compliance ตามลำดับ (ภาพที่ 4)

ยกตัวอย่างเช่น ด้าน IT โดยใช้ AI ตรวจจับการโจมตีทางไซเบอร์ ด้าน Front โดยประยุกต์ใช้ AI วิเคราะห์ Customer Insight เช่น วิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของลูกค้า วิเคราะห์ Customer Journey เพื่อพัฒนาหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์ บริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากขึ้น เป็นต้น

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการนำ AI มาช่วยในการดำเนินงานในส่วนงานต่าง ๆ ของ บล.

ที่มา : สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

4. ข้อกังวล ประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการใช้ AI ในการดำเนินงาน โดย 50% ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าข้อกังวลที่มีลักษณะคล้ายกัน คือ การเกิดข้อผิดพลาดหรือการทำงานไม่สมบูรณ์เนื่องจากข้อมูลที่ป้อนเข้าไปหรือไม่เข้าใจบริบทการเงินที่ซับซ้อน นอกจากนี้ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ AI มาช่วยในการดำเนินงาน เช่น AI เสมือนเป็นผู้ช่วยในการดำเนินงานดังนั้นการตัดสินใจยังคงควรเป็นการตัดสินใจโดยมนุษย์ รวมไปถึงควรมีหน่วยงานกำกับดูแลขับเคลื่อนประสานร่วมกับภาครัฐด้าน AI เพื่อป้องกัน ปราบปรามการใช้ AI ในทางมิชอบ เป็นต้น (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 Concerns and Recommendations ในการใช้ AI มาช่วยในการดำเนินงาน

Concerns / Recommendations ในการใช้ AI มาช่วยในการดำเนินงาน

50%*

การเกิดข้อผิดพลาดหรือทำงานไม่สมบูรณ์ เนื่องจากข้อมูลที่ป้อนเข้าไปหรือไม่เข้าใจบริบทการเงินที่ซับซ้อน

Recommendations:

- AI Governance การกำหนดนโยบายระดับองค์กร
- AI เป็นผู้ช่วย และการตัดสินใจยังคงควรทำโดยมนุษย์
- การตรวจสอบย้อนกลับ (audit trail) เพื่อติดตามผล AI
- ควรมีวิวัฒนาการในการคัดกรองและเลือกใช้ข้อมูลที่ได้รับ

What other people say

	IT security and data leak Recommendations: ใช้ AI ที่เชื่อถือได้ และควรปกป้องข้อมูลลับให้ส่วนตัวตนไม่ได้ก่อนนำไปใช้ผ่าน AI เสมอ
	ต้นทุนสูง และความคลุมเครือการลงทุนยังไม่ชัดเจน Recommendations: ร่วมมือกันทำภายในอุตสาหกรรม เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และการลงทุนในเรื่องเดียวกัน
	การเลือกใช้ AI ให้เหมาะกับแต่ละงาน Recommendations: การจัดอบรมให้พนักงาน เพื่อเพิ่มความรู้
	การนำ AI ไปใช้ในทางฉ้อฉลและคดโกง Recommendations: หน่วยงานกำกับดูแลขับเคลื่อนประสานร่วมกับภาครัฐ AI เพื่อป้องกัน ปราบปรามการใช้ AI ในทางมิชอบ

ที่มา : สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

จากผลสำรวจดังกล่าวข้างต้น ทั้งด้านการประยุกต์ใช้งาน ความกังวลในการใช้ AI มีความสอดคล้องกับภาพรวมของสถานการณ์ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันผลักดันและเห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้ AI รวมไปถึงแนวทางการควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ผ่านการออกกฎเกณฑ์ คู่มือ/กรอบแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีแนวทางในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ในการประชุม ครั้งที่ 2/2567 ที่ผ่านมา ระหว่างสำนักงาน ก.ล.ต. สมาคม ผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ได้มีการหารือเพิ่มเติมถึงแนวโน้มการประยุกต์ใช้ AI ในอนาคตอันใกล้ในประเด็นดังต่อไปนี้

- ความตระหนักถึงประโยชน์และความกังวลเกี่ยวกับการใช้งาน AI รวมถึงความคาดหวังของสำนักงาน ก.ล.ต. ในการกำกับดูแลเรื่องการนำ AI มาใช้ในองค์กร โดยเบื้องต้นทางสำนักงาน ก.ล.ต. ได้แลกเปลี่ยนมุมมองดังกล่าวภายใต้คู่มือกรอบการกำกับดูแลการใช้งาน AI และ ML ในตลาดทุน โดยมุ่งหวังให้การใช้ AI ไม่กระทบต่อความเสี่ยง ภาพรวมการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งไม่ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจที่ดีขึ้น

- ความเป็นไปได้ในการกำหนดกิจกรรมที่สามารถร่วมมือกันทำภายในอุตสาหกรรม เพื่อลดความซ้ำซ้อนของงานที่ทำและการลงทุนในเรื่องเดียวกัน เช่น IT security รวมถึงข้อมูลงบการเงิน One Report ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ผ่านการจัดให้มีระบบ AI แปลผล สรุปงบการเงินออกมาในรูปแบบขั้นตอนอย่างง่าย โดยในส่วนของสมาชิกให้ดำเนินการในส่วนการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การให้ความเห็น การจัดลำดับ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ระหว่างการร่างกฎหมายการประกอบธุรกิจบริการที่ใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ โดยสมาคมจะติดตามและแจ้งให้สมาชิกทราบเป็นระยะเพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถขยายโอกาสในการประกอบธุรกิจและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อธุรกิจหลักทรัพย์ Ω

Disclaimer:

เอกสารนี้จัดทำขึ้นโดยสมาคม บล. ไทยเพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูล ณ วันที่ปรากฏในเอกสารเท่านั้น จึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ภายหลังวันดังกล่าว หรือเมื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ สมาคมมิได้ยืนยัน ตรวจสอบ หรือรับรองความสมบูรณ์ ความถูกต้องครบถ้วน ทันกาลทันเวลาของข้อมูลดังกล่าวแต่อย่างใด สมาคมไม่รับผิดชอบต่อบุคคลใดๆ จากการเรียกร้องใดๆ ไม่ว่าในทางสัญญา ในการทำละเมิด รวมถึงความประมาท หรือเหตุอื่นใด ที่เกิดจากการตัดสินใจ หรือการกระทำใดๆ ที่เกิดจากความเชื่อถือในเอกสารดังกล่าว หรือในความเสียหาย ความสูญหาย ค่าสินไหมทดแทน หรือความรับผิดชอบใดๆ รวมถึงการสูญหายของข้อมูลหรือผลประโยชน์ ถึงแม้ว่าสมาคมจะได้รับแจ้งว่าอาจเกิดความเสียหายดังกล่าวขึ้นได้ก็ตาม